

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

No5(5)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M

AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Elektron nashr. 592 sahifa,
22-may, 2026-yil.

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapijanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Woogyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
Doniyorov S. M. – “Yangi O'zbekiston” va “Pravda Vostoka” gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: “Tadbirkor va ishbilarmon” MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the DM Editorial Office of the newspapers “Yangi O'zbekiston” and “Pravda Vostoka”, Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Doctor of Philosophy (PhD) in Philology, Associate Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

“Maktabgacha va maktab ta'limi” jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

“Maktabgacha va maktab ta'limi”
jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti
Administratsiyasi huzuridagi Axborot
va ommaviy kommunikatsiyalar
agentligi tomonidan **№C-5669363**
reyestr raqami tartibi bo'yicha
ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

Matematika fanini o'qitishda kommunikativ va ijtimoiy-psixologik yondashuvlar	10
<i>Esonturdiyev Mamatqobil Nurmamatovich</i>	
Geografik axborot tizimlari (GAT) texnologiyalari asosida bo'lajak geografiya o'qituvchilarining innovatsion kompetentligini rivojlantirish metodikasi	13
<i>Bahromova Muhayyo Imomqul qizi</i>	
Geografiya ta'limida sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanishning nazariy-metodik asoslari	18
<i>Tuyg'unov Murodjon Salimqul o'g'li</i>	
Biologiyani o'qitishda belgili-ramziy ko'rgazmalilik vositalaridan foydalanishning o'quvchilarning tadqiqotchilik faoliyatini rivojlantirishdagi roli	22
<i>Azimov I. T., Daminova F. A.</i>	
PISA 2025 doirasida raqamli ta'lim kompetensiyalarini baholashning innovatsion mexanizmlari	25
<i>Doniyorov Muxiddin Normamatovich, Ishanov Almat Adilxanovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining tabiiy savodxonligini oshirishda zamonaviy pedagogik vositalarni qo'llash	28
<i>Abdunazarov Bobir Normurodovich</i>	
Raqamli ta'lim resurslari asosida kredit-modul tizimida talabalarning o'quv faoliyatini takomillashtirish	32
<i>Jumayeva Ra'no To'ychi qizi</i>	
Oila va maktab integratsiyasining shaxs kamolotiga ta'siri.....	36
<i>Rasulova Dildora Shuhratovna, Raxmatova Zulxumor Alimovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	40
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ekologik tarbiyani shakllantirishda tabiiy fanning o'rni.....	43
<i>G'afforova Zarnigor Abdumo'min qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'limda o'qituvchi va ota-onalar ijtimoiy hamkorligini rivojlantirish.....	47
<i>Xalikova Zaxro Mirshadmanovna, Xolbo'tayev Muzaffar Odilovich, Bozorova Xadicha Javlon qizi</i>	
Nutqida kechikish kuzatiladigan bolalarda nutqni qo'l va barmoq motorikasini rivojlantiruvchi o'yinlar orqali shakllantirish.....	51
<i>Ne'matova Hilola Ikrom qizi, Ahmadova Fotima Adizovna</i>	
Taym menejment asosida bo'lajak o'qituvchilarda liderlik fazilatlarini rivojlantirish	55
<i>Soliyeva Ruxsora Sharobiddin qizi</i>	
Sun'iy intellekt va NLP texnologiyalari asosida elektron ta'lim muhitida talabalarning mustaqil ta'lim kompetensiyalarini rivojlantirish	58
<i>Otakishiyeva Gulshano Abdulaziz qizi</i>	
Pedagogik kvalimetriya asosida bo'lajak o'qituvchilarning diagnostik madaniyatini shakllantirishning nazariy asoslari.....	61
<i>G'aniyeva Muattarxon Nodirbek qizi</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты	64
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	
Yosh erkin kurashchilarda chidamlilikni rivojlantirish metodikasini takomillashtirish	69
<i>Ergashov Qaxramonjon Asqarovich</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini mantiqiy masalalar yechishga o'rgatish usullari	76
<i>G'iyosova Dilovar Orif qizi</i>	
Haykaltaroshlik fanining metodik qo'llanilishi.....	80
<i>Qodirov Bobirjon Botirjonovich</i>	
Ijtimoiy xavf ostidagi bolalarni qo'llab-quvvatlashning jahon tajribasi va psixologik-pedagogik asoslari	85
<i>Manzura Qosmuratova</i>	
Jahonda art-biznes klasterlarining ahamiyati va rivojlanish tuzilmasi.....	89
<i>A. S. Umarov</i>	
Автоматизация решения сложных математических задач графическим методом для углублённого изучения математики в школе.....	92
<i>Эргашев Серожиддин Султонмуродович, Маматов Ислонбек Ильесович</i>	

Pedagogika darslarida raqamli va onlayn didaktik o'yinlardan foydalanish.....	97
Qodirova Feruzaxon Abdiyaminovna	
Sun'iy intellekt va tanqidiy fikrlashning kognitiv-konseptual komponenti va uni rivojlantirish metodikasi.....	102
Sobirova Munavvarxon Qaxramonjon qizi	
Media savodxonlik va axborot madaniyati fanida sun'iy intellekt savodxonligini rivojlantirishning pedagogik-metodik asoslari.....	106
Ermatov Sherzodbek Latipjonovich, Mirzayev Akramjon O'ktamjonovich	
Adabiy ta'limda kompetensiyaviy yondashuv	111
To'ychiyeva Mahfuza Umarkulovna, Islomova Shalola Ismoil qizi	
Comparative Study of Passive Constructions in English and Their Translation Into Uzbek.....	117
Elmirzayeva Maftuna Dusmurod qizi, Mustafoyeva Nigina Shuhrat qizi	
Bo'lajak o'qituvchilarda kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish orqali pedagogik mas'uliyatni shakllantirishning dolzarb muammolari.....	122
Botirova Odinaxon Abdumutalib qizi	
Oliy ta'lim muassasalarida mustaqil ta'limni tashkil etishning pedagogik modeli va metodik asoslari	126
Haytbayeva S. R.	
Imkoniyati cheklangan bolalarni psixologik qo'llab-quvvatlash orqali intellektual imkoniyatlarini ro'yobga chiqarish imkoniyatlari.....	131
Kadirova Nigora Saxibjanovna	
Bo'lajak maktabgacha ta'lim mutaxassislarini dual ta'lim asosida kasbiy faoliyatga tayyorlashning nazariy asoslari.....	134
Samiyeva Zuleyxa Uktamovna	
Insonlar orasidagi munosabatlarda noverbal muloqotning komponentlarining ko'rinishlari	139
Soliyev Farxodjon Sodikovich, Karimov Jahongirjon Murodjon o'g'li	
Virtual texnologiyalar vositasida texnika fanlarini o'qitish mazmunini innovatsion rivojlantirish	145
Yuldasheva Dilorom Husniddin qizi	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida suzish mashg'ulotlarini tashkil etish texnologiyasi.....	150
Toshpulatova Aziza Toyirovna	
Harbiy xizmatchilarda kreativ tafakkurni rivojlantirishning pedagogik va psixologik asoslari	155
Tursunov Shaxzod Ramazonovich, Mansurov Sardorbek Sirojiddin o'g'li	
O'qituvchilar ruhiy salomatligini saqlashning amaliy strategiyalari	159
Begmatov Raximkul Olimovich	
Ona tili darslarida analitik faoliyatni tashkil etish imkoniyatlari	164
Narziyeva Mastura Sunnatovna	
Maktabgacha ta'limda Project-Based learning texnologiyasi asosida tarbiyalanuvchilarning kommunikativ kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik imkoniyatlari	168
Kubayeva Mavluda, Po'latova Gullola Ravshan qizi	
Talabalarda iqtisodiy savodxonlikni shakllantirishning pedagogik shart-sharoitlari	173
Qo'chqorov Nodir Bozorovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarini baholash jarayonida foydalaniladigan texnologiyalar va vositalar	178
A'zamqulova Zilola Sunnat qizi	
Raqamli ta'lim muhitida kommunikativ kompetensiyani rivojlantirishning didaktik asoslari.....	183
Isaboyeva Dilyora Zokirjon qizi	
Kimyo fanining tarixiy rivojlanishida metodologik yondashuvlar	187
Begamov Shaxzod To'liqin o'g'li	
Sport bilan shug'ullanishda qo'l va oyoq motorikalarini rivojlantirish mezonlari	190
Imomov Asliddin Abdurazoqovich, Sattarov Qarshiboy Narqulovich	
O'zbek va ingliz tillarida zamon kategoriyasining qiyosiy tahlili.....	194
Xudoyberdiyeva Dilfuza Alisher qizi	
Hayot faoliyati xavfsizligi fani o'qituvchisining kasbiy kompetentligi va rejalashtirish faoliyati.....	198
Maxmudov Baxtiyor Xayrullayevich	
Dizartriya bolalarda motorikani rivojlantirish – nutqni rivojlantirishning asosiy omili	202
Mamatova Muzayyana Batirovna	
Expression of Lexical Economy in English and Uzbek Through Stylistic Means	205
Omonov Baxtiyor Uktamovich	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida ijodiy qobiliyatni shakllantirish.....	208
Abrorxonova Kamolaxon Abrorxon qizi, Xamzayeva Sunbula Jasurovna	

Xushmuomalalik strategiyalarining ijtimoiy vazifalari.....	212
<i>Alieva Navruza Xabibullayevna, Azizova Sanobarxon Valijon qizi</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida shaxslilik sifatlarining kasbiy rivojlanishdagi psixologik ahamiyati	216
<i>Dusmetova Maksuda Matnazarovna</i>	
Maktabgacha ta'lim jarayonida bo'lajak tarbiyachilarning illustrativ yondashuv asosida kreativ va variativ faoliyat olib borish usullari va yo'llari.....	221
<i>Egamberdiyeva Madina Sharif qizi</i>	
Pragmatic Functions in Neurolinguistic Communication	224
<i>Fayziyeva Parvina</i>	
Sahro gavhari: ruslar istilosigacha bo'lgan davrda Xiva me'morchiligi tarixi	227
<i>Islomjon Xoljigitovich Mirzakulov</i>	
Moslashuvning psixologik mexanizmlari: ta'lim muhiti sharoitida shaxsning adaptatsiyasi.....	235
<i>Jaynarova Sayyora Isoqul qizi, Nuraliyeva Nasiba</i>	
Onalik psixologiyasi va o'rganishning nazariy jihatlari.....	238
<i>Kasimova Xulkar Atabayevna</i>	
Spheres of Language Use.....	243
<i>Kumakbayeva Gulbanu Kuntuarovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich ta'lim o'qituvchilarida kreativ tafakkurni rivojlantirishda nostandart topshiriqlar metodikasi.....	246
<i>Muxammadiyeva Dinora Tursunpulatovna</i>	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida kasbiy-axloqiy qadriyatlarni shakllantirishning pedagogik mexanizmlari va didaktik tamoyillari.....	251
<i>N. Jurayev</i>	
Dunyo bolalari huquqlarini himoya qilish: global muammolar, tizimli kamchiliklar va tanqidiy tahlil	255
<i>Nargiza Ergasheva</i>	
Talabalarning dasturlashga oid agoritmik fikrlashini rivojlantirish orqali innovatsion faoliyatga tayyorlash usuli	259
<i>Orziqulova Barchinoy Ixtiyor qizi</i>	
Talabalarda o'z-o'zini boshqarish qobiliyatining tuzilmasi va psixologik komponentlari (motivatsion, kognitiv, irodaviy, emotsional-regulyativ komponentlar)	264
<i>Otabekova Nargiza Avazbek qizi</i>	
O'zbek va ingliz tillaridagi metaforalarda til va madaniyat uyg'unligi	269
<i>Rasulova Munajat Akmaljonovna</i>	
Limitlar nazariyasini kompyuter imitatsion modellar vositasida o'qitish metodikasi.....	273
<i>Safarov Abbas Abdurasul o'g'li</i>	
Ijtimoiy hamkorlik – barkamol avlodni tarbiyalash poydevori.....	278
<i>Sharipova Gulruxsor Nurkabilovna</i>	
Bo'lajak o'qituvchilarda kreativ kompetensiyani shakllantirishning zamonaviy pedagogik mexanizmlari va uning ijtimoiy ahamiyati.....	282
<i>Sultanova Sahobar Ravshanbekovna</i>	
Badiiy gimnastika mashg'ulotlarida innovatsion pedagogik texnologiyalardan foydalanish	285
<i>Tuxtayeva Azizabonu Abdurasulovna</i>	
Matematika fanini o'zlashtirishda boshlang'ich sinf o'quvchilarining semiotik yondashuvini shakllantirish ...	289
<i>Xayrullayev Ismatulla Nurullayevich</i>	
Pedagogik qadriyatlar asosida o'quvchilarni tarbiyalash mexanizmlarini takomillashtirish	293
<i>Xoliqova Inobatxon Bo'ri qizi</i>	
Umumta'lim maktabida elektron axborot-ta'lim resurslari.....	296
<i>Xolmurodov Shuxrat Okboyevich, Norqobilov Hakimbek Nuriddin o'g'li</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida bolaning kreativligini shakllantirishda innovatsion muhit	300
<i>Xonnazarova Gulasal Yusuf qizi</i>	
Ta'lim tizimida sinf rahbari faoliyatining joriy etilishining tarixiy asoslari va zamonaviy ko'rinishlari	303
<i>Xusenova Sadoqat Botirovna</i>	
Искусственный интеллект в методике преподавания русского языка: адаптивная обратная связь и развитие коммуникативной компетенции	308
<i>Джалилова Феруза Намазовна</i>	
Образовательные технологии с учётом восприятия цвета: психологические и методические аспекты.....	312
<i>Имамова Хурият Эргаш кизи</i>	

Межкультурный диалог как инструмент воспитания гармоничной личности в школе	317
Махмудхожаев Ориф Бахтиёрвич	
Психологические факторы успешности профессионального обучения студентов	319
Рахимходжаева В. С.	
Специфика восприятия окружающего мира в лирике Афанасия Фета	325
Татьяна Викторовна Половинкина	
Анализ разработки женских коллекций с использованием стилистических и конструктивных особенностей ретро-моды	329
Абдурахманова Н., Рахматуллаева У. С.	
Использование современных образовательных технологий в начальной школе как средство развития познавательной активности учащихся	333
Фазилова Гулчехра Ахмедовна	
Nyuman (Newman) xatolar tahlili modelining geometrik isbotlash ko'nikmalarini shakllantirishdagi ahamiyati	337
Davletov Davronbek Egamberganovich	
"Informatika" fani mavzularini taksonomik yondashuv asosida o'qitish	343
Axrarov Baxtiyor Sagdullayevich	
O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnologiyalarni samarali qo'llash metodikasi	347
Xomidjonov Abrorjon Olimjon o'g'li	
Rus-o'zbek tarjimashunosligining zamonaviy tendensiyalari	351
Kudratov Kamoljon Islomovich	
Kompyuterga qaramlikning o'smirlarga ta'siri va uning psixologik oqibatlari	356
Kushakova Nargiza Islambayevna, Ergasheva Sarvinoz Shavqiddin qizi	
Musiqaning neyropsixologik rivojlanish va ta'lim jarayonidagi ahamiyati	360
Xikmatova Shohida Xikmatovna	
Innovatsion yondashuv asosida inkluziv ta'lim o'quvchilarining yozma nutqini rivojlantirish	364
Alimardanova Sitora Ikrom qizi	
Comparative and Conceptological Trends in Linguoculturology	367
Ablakulov Ilkhom	
Boshlang'ich ta'limda kreativ ta'lim muhitini rivojlantirish asosida o'quvchilarning muammolarni hal qilish ko'nikmalarini shakllantirish	370
Abdullayeva Ujalg'as	
Rivojlangan mamlakatlar ta'lim tizimida talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda sun'iy intellektdan foydalanish usullari	373
Aglamova Shahzoda Sobirovna	
Bokschi qizlar texnik harakatlarining kinematik ko'rsatkichlar asosida takomillashtirish metodikasi	378
Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li	
O'quv jarayonida formativ baholashning evolyutsion-xronologik tahlili	383
Davidova Dilnoza Tadjibayevna	
Oliy ta'limda "Smart Education" texnologiyalaridan foydalanishning samaradorligi	388
Dilrabo Amriddinova, Abdulxalilova Surayyo Ahad qizi	
Zamonaviy ta'lim sharoitida boshlang'ich sinf o'qituvchilarini baholash kompetensiyalarini rivojlantirishning psixologik-pedagogik xususiyatlari	392
Majidova Hilola Eshquvat qizi	
Sun'iy intellekt texnologiyalaridan foydalanish madaniyatini shakllantirish usullari	396
Mamatova Fazilat Ixtiyorovna, Xolmirzayeva Zebo Ravshan qizi	
Jismoniy tarbiya o'qituvchilarini sport marketologi faoliyatiga tayyorlashning zarurati	402
Samatov Javlonbek Abdukayumovich	
O'zbekiston maktabgacha ta'lim tizimida strategik boshqaruvni takomillashtirish	406
Saydullayeva Nargis	
Integrating Literary Texts Into Early Foreign Language Education: A Mixed-Methods Investigation of Lexical, Cognitive, and Affective Outcomes in Primary Classrooms	410
Shukurova Zamira Shodiyevna	
Fizika fanini o'qitishda formativ baholash asosida tanqidiy fikrlashni rivojlantirishning metodik modeli	416
Sobirov Avazbek Anvarovich	
Maktabgacha yoshdagi bolalarning kichik motorikasini rivojlantirishda o'yinning ahamiyati va individual yondashuv	421
Norboyeva Laylo Sapar qizi	

Психологические особенности проявления творческих способностей у подростков, воспитывающихся в бикарьерных семьях.....	425
Ишбобоева Гулбарчин Рустамовна	
Maktabgacha yoshdagi bolalarga chet tilini vizual materiallar vositasida o'rgatishni takomillashtirish.....	433
Olimova Shahlo Bahodir qizi, Inomova Mahliyo Yusuf qizi	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida nutqiy kompetensiyani rivojlantirish metodikasining hozirgi holati va muammolari.....	439
Diyoraxon To'htanazarova Zokir qizi	
Turkiy xalqlarning an'anaviy sport o'yinlariga yil fasllaridagi o'zgarishlarning ta'siri.....	443
Qodirova Xalimaxon Nurmuhammad qizi	
Нововведения в шкале стоимости элементов и коэффициентах компонентов программы ISU на 2026 год.....	447
Федорова Светлана Вячеславовна	
Ingliz tilidagi conjunctionlarning grammatik tasnifi va sintaktik vazifalari hamda ESP darslarida ularni o'rgatishning kommunikativ va kontekstual usullari.....	451
Mahammadiyeva Mashxura Maxmur qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarida lisoniy tahlil ko'nikmalarini shakllantirishning zamonaviy metodikasi.....	456
Yo'ldashova Dilso'z Umar qizi	
Voleybolchilarning sakrovchanlik ko'nikmalarini shakllantirishda harakatli o'yinlarning ahamiyati.....	461
Artikov Xayrulla Baxtiyarovich	
Effectiveness of Personalized Studying via Artificial Intelligence in Teaching English as a Second Language to Non-Native Speakers.....	465
Irzakulova Raykhon	
Texnologik ta'limda mustaqil ta'limni rivojlantirish yo'llari.....	469
Yaxshiboyev Temur-Malik Erkin o'g'li, Jonuzoqova Charos Ziyodulla qizi	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda zamonaviy o'yin vositalarining aqliy va ruhiy rivojlanishga ta'siri.....	474
Abduxamidova Dilorom Abdumuminovna	
Nodavlat maktabgacha ta'lim tashkilotlarida pedagog kadrlar salohiyatini boshqarishning zamonaviy yondashuvlari tahlili.....	479
Mamatqulova Shohsanam Dilshodovna	
Bo'lajak ingliz tili o'qituvchilarini mustaqil ta'limni tashkil qilishga o'rgatishning pedagogik asoslari.....	485
Xamdamon Usmon Ergashevich	
Boshlang'ich ta'limda ona tili darslarini innovatsion texnologiyalar asosida tashkil qilish masalasi.....	490
Adizova Nodira Baxtiyorovna, Ibotova Shahnoza Shuxrat qizi	
Malaka oshirish tizimida sifat menejmenti: "sun'iy intellekt" va "boshqaruv mexanizmi" tushunchalarining ierarxik bog'liqligi.....	494
Allanazarova Maftuna Qobul qizi	
"Uglevodородlar" bo'limini o'qitishni axborot kommunikatsion texnologiyalar vositasida takomillashtirish metodikasi (umumiy o'rta ta'lim maktablari 10-sinflar o'quvchilari misolida).....	498
Babajanova Nilufar Pirnafas qizi	
Axborot texnologiyalari vositasida bo'lajak o'qituvchilarning kasbiy-kommunikativ ko'nikmalarini shakllantirish darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari.....	506
Junaydullayev Oxunjon Kaxorjon o'g'li	
Bo'lajak o'qituvchilarni aralash ta'lim texnologiyalaridan foydalanishga tayyorlashning pedagogik xususiyatlari va tarkibiy komponentlari.....	510
Kabirova Zarifa Muqaddamovna	
Maktabgacha ta'limda qoraqalpoq ertaklari orqali bolalar tilini rivojlantirishning kognitiv asoslari.....	516
Matjanova Gulzada Annabayevna	
Issiq sharoitiga marafonchilar va futbolchilarning fiziologik moslashuvi xususiyatlari.....	520
Nurbayev Baxtiyor Shirinovich	
Xorijlik talabalarning tinglab tushinishdagi qiyinchiliklarini metakognitiv strategiyalar orqali bartaraf etish..	524
Odiljonova Nilufarxon Avduvahob qizi	
O'qituvchilarda kasbiy so'nish va psixologik stress holatlarini keltirib chiqaruvchi psixologik-pedagogik omillar.....	528
Usmonov Salaxdin Alikulovich, Ortiqova Malika Odiljon qizi, Xolbekova Dinora Faxriddin qizi	
Umumta'lim maktablarida texnologik kompetensiyalarni rivojlantirishning amaldagi holati va metodik muammolari.....	533
Qurbonmurotov Eldor Abdusaidovich	

Talabalarni kasbiy faoliyatga tayyorlashda raqamli texnologiyalar va ularning imkoniyatlari	538
<i>Xujaniyozova G. S.</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda ijtimoiy ongillik darajasini baholash mezonlari va ko'rsatkichlari (oilaviy muhit misolida)	543
<i>Yakubov Odiljon Tolibjon o'g'li</i>	
Raqamli texnologiyalar davrida o'zbek tilining qo'llanilish istiqbollari	549
<i>Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna</i>	
Обучение образованию и употреблению форм числа имён существительных в школьном курсе русского языка	553
<i>Идиева Гульмира Изомовна</i>	
Yosh sportchilarda biokimyoviy ko'rsatkichlarning funksional tayyorgarlikka ta'siri	556
<i>Alimova Nasiba Adxamovna</i>	
Lingvistik kompetensiya: nazariy asoslari va mazmuni	566
<i>Eshbekova Dilnoza Ibraimovna</i>	
Jismoniy tarbiya tizimida sport o'yinlarining o'rni ahamiyati	569
<i>Muxamedjanov Umidulla Fayzullayevich</i>	
Delinkvent xulq-atvorning psixologik va ijtimoiy omillari, prevensiyasi va intervensiya usullari.....	572
<i>Xolmurotova Shoxista Mirzaliyevna</i>	
Matematika fanini o'qitishda raqamli texnologiyalar va dasturiy ta'minotlarning o'rni	577
<i>Sobirova Dinora Umidjon qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari maktabga tayyorlov guruhi tarbiyalanuvchilarini maktab ta'limiga ijtimoiy moslashuvchanligini rivojlantirish	583
<i>Akramova Dildora Ergashboy qizi</i>	
O'smirlarning kitobxonlik madaniyatini yuksaltirishda oila–maktab hamkorligining ijtimoiy-pedagogik mexanizmlari.....	587
<i>Xudoyberdiyeva Marhabo Abduqahhorovna</i>	

O'SMIRLARNING KITOBXONLIK MADANIYATINI YUKSALTIRISHDA OILA- MAKTAB HAMKORLIGINING IJTIMOYIY-PEDAGOGIK MEXANIZMLARI

Xudoyberdiyeva Marhabo Abduqahhorovna
 "Oila va gender" ilmiy-tadqiqot instituti

Annotatsiya: Maqolada o'smirlar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini shakllantirishning ijtimoiy zaruriyati, oila va ta'lim muassasasi o'rtasidagi uzviylikning hozirgi holati tahlil qilingan. Shuningdek, oilaviy mutolaa muhiti, o'smirlarning ona tili va adabiyot faniga qiziqish darajasi va ota-onalarning farzandlariga kitob sotib olish muntazamliligi tahlil qilinib nazariy tavsiyalar ishlab chiqilgan.

Kalit so'zlar: kitobxonlik madaniyati, oilaviy mutolaa, o'smir yoshlar, oila va maktab hamkorligi, dialogik mutolaa, diagnostik tahlil.

Abstract: The article examines the social necessity of cultivating a reading culture among adolescents and analyzes the current state of the interrelation between family and educational institutions. It further explores the family reading environment, adolescents' interest in native language and literature subjects, and the regularity with which parents purchase books for their children. Based on the findings, theoretical recommendations have been developed.

Key words: reading culture, family reading, adolescents, family-school cooperation, dialogic reading, diagnostic analysis.

Аннотация: В статье анализируется социальная необходимость формирования культуры чтения среди подростков, рассматривается современное состояние взаимосвязи семьи и образовательных учреждений. Кроме того, исследуется семейная среда чтения, уровень интереса подростков к предметам родного языка и литературы, а также регулярность приобретения книг родителями для своих детей. На основе полученных данных разработаны теоретические рекомендации.

Ключевые слова: культура чтения, семейное чтение, подростки, сотрудничество семьи и школы, диалогическое чтение, диагностический анализ.

KIRISH

Zamonaviy axborot texnologiyalarining rivojlanishi va globallashuv davrida raqamli muhit va virtual kontentlarning ommalashishi o'smirlarning ma'naviy rivojlanishida o'z ta'sirini ko'rsatib, jamiyatda an'anaviy mutolaa madaniyatining pasayishiga sabab bo'lmoqda. Virtual muhitning ustuvorlik kasb etishi natijasida o'smir yoshlar o'rtasida an'anaviy kitobxonlik madaniyatining susayishi ijtimoiy-pedagogik muammo sifatida qaralmoqda. Shaxs shakllanishining eng muhim bosqichi bo'lgan o'smirlik davrida kitobxonlikni akademik majburiyatdan oilaviy qadriyat darajasiga ko'tarish globallashuv sharoitida ma'naviy barqarorlikni ta'minlashning asosiy omilidir.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2026-yil 15-yanvardagi PQ-9-sonli Qarori mazkur sohadagi islohotlar uchun mustahkam ijtimoiy-siyosiy zamin yaratdi. Ushbu strategik vazifalarni samarali amalga oshirish o'smir yoshlarning kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oila va maktab hamkorligining integratsiyalashgan pedagogik mexanizmlarini takomillashtirishni taqozo etadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Respublikamizda kitobxonlik va mutolaa madaniyatining turli jihatlarini pedagog-olimlar tomonidan tadqiq etilgan. Jumladan, umumta'lim tizimida adabiyotdan mustaqil ishlarni tashkil etish S. Matchonov^[2,3] komil inson shaxsini shakllantirishda mutolaaning roli A.Umarov^[6], o'quvchilarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari Ch.Mirxoliqova^[4], o'zbek oilalarida kitobxonlik vositasida o'smirlar ma'naviyatini

shakllantirish (S. Chiniyeva^[1] kabi tadqiqotlar o'rganilgan bo'lsada, zamonaviy sharoitda o'smir yoshlarning kitobxonlik faolligi, ota-ona va maktab determinantlari yetarli darajada kompleks o'rganilmagan.

Ushbu maqolaning maqsadi o'smir yoshdagi bolalarning kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda oila va maktab hamkorligining ahamiyati hamda ushbu jarayonga ta'sir etuvchi ijtimoiy-pedagogik omillarni ilmiy tahlil qilishdan iborat. Maqolada o'smir yoshlarning mutolaaga bo'lgan ichki motivatsiyasini oilaviy kitobxonlik muhiti va maktab resurslarini integratsiyalashgan holda rivojlantirishning afzalliklari yoritib beriladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Xudoyberdi To'xtaboyevning yozishicha: "Taraqqiy etgan xorijiy mamlakatlarda – kitobxonlik fan darajasiga ko'tarilgan. Kitobxonlik kitobni targ'ib qilishgina emas, balki kitob o'qishni, o'qiladigan kitobni tanlay olishni, mag'zini chaqishni, ya'ni kitob yordamida o'zini anglashni o'rgatish hamdir"^[2]. Adib kitobxonlikni oddiygina kitob o'qishga undash deb fikr yuritmay, balki fan darajasida ko'tarilishi kerak bo'lgan jarayon sifatida talqin qiladi. Oilaviy ta'sir ko'rsatish orqali ota-onalar kitobni tanlashda farzandlariga yo'l-yo'riq ko'rsatish bilan birga, birgalikda o'qish va uning mazmunini tahlil qilish orqali dan iboratdir. Natijada o'smirlar kitobni yuzaki o'qishdan ko'ra, uni tahlil qilish, hayotiy tajribaga tatbiq etish va shaxsiy rivojlanishga xizmat qildirishni o'rganadi.

U. Nurmatova o'zining "Mutolaa fenomeni" nomli monografiyasida mutolaani "inson savodxonligining muhim atributi sifatida" tasniflab, "mutolaa qilish orqali shaxsning savodxonlik darajasi ortib boradi" degan fikrni ilgari suradi^[5]. Muallif ushbu o'rinda savodxonlik deganda an'anaviy o'qishni o'zlashtirishnigina emas, balki matnning tub mazmunini anglash va uni hayotda qo'llay olish kabi kritik savodxonlikni nazarda tutgan deb talqin qilish joiz.

Bugungi kunda jahon miqyosida o'smir yoshlarning o'qish savodxonigini baholovchi PISA kabi xalqaro baholash dasturida belgilangan me'zonlar ham aynan matnni tushunish, matnga o'z munosabatini bildira olish, matndan olgan bilim va tushunchalarini ijtimoiy hayotda qo'llay olish va matn yuzasidan mulohaza yuritish kabi kompetensiyalar asosida baholanadi. Bundan kelib chiqib, o'qish savodxonligi tushunchasini ham kitobxonlik madaniyati tushunchasining tarkibiy qismi sifatida ifodalash mumkin.

O'smir yoshlarning kitobxonlikka qiziqish darajasi maktab va oiladagi muhitdan boshlanadi. Shu maqsadda o'smirlarning ona tili va adabiyot faniga qiziqishlarini aniqlash va ota-onalarning farzandlari bilan kitobxonlikni tashkillashtirish darajasini o'rganish maqsadida sotsiologik so'rovnomalar o'tkazildi. Tadqiqotning diagnostik qismi o'smir yoshlarning kitobxonlik darajasini aniqlashda oila va maktabning rolini aniqlashga qaratildi.

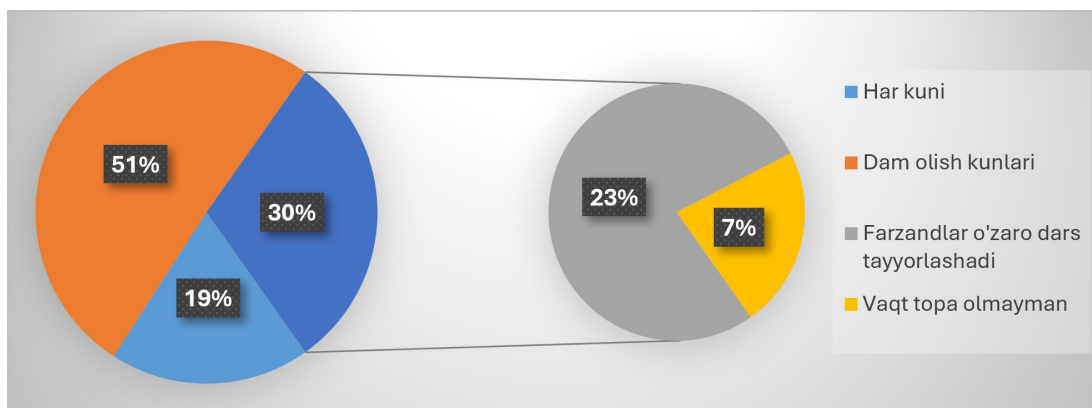
Eksperimentda hududiy joylashuviga ko'ra Buxoro, Namangan va Toshkent viloyatlaridan jami 533 nafar o'smir (5-8-sinf o'quvchilari), 272 nafar ota-ona ishtirok etdi. Respondentlar tasodifiy tanlov usuli bilan saralab olindi. Tadqiqot doirasida O'smirlarning fanga ona tili va adabiyot faniga bo'lgan munosabati, oilaviy mutolaa muhiti va kitob xarid qilish muntazamliligi o'rganildi.

TAHLIL VA NATIJALAR

O'smirlarning "Ona tili va adabiyot" faniga bo'lgan kognitiv munosabati. Tadqiqot jarayonida o'smir yoshlarning mutolaaga nisbatan ichki motivatsiyasini belgilovchi muhim indikator - Ona tili va adabiyot faniga bo'lgan qiziqish darajasi o'rganildi. Respondentlarning 55,5 foizi ushbu fan yo'nalishlariga nisbatan yuqori qiziqish ko'rsatdiki, bu ularda milliy adabiyotga nisbatan barqaror ijobiy munosabat va ona tiliga bo'lgan hurmat shakllanganligidan dalolat beradi.

Shu bilan birga, respondentlarning 33,6 foizi o'rtacha qiziqish darajasiga ega ekanligini bildirdi. Bu ko'rsatkich o'smirlarning mutolaaga nisbatan qiziqishi epizodik (vaqti-vaqti bilan) xarakterga ega ekanligini, ularning kitobxonlik faolligini barqarorlashtirish uchun zamonaviy va dolzarb adabiy kontentlarga ehtiyoj borligini ko'rsatadi. Xavotirli jihati shundaki, o'smirlarning 10,9 foizi filologik fanlarga nisbatan mutlaqo befarqlik ko'rsatgan. Mazkur segment kitobxonlikdan begonalashgan qatlam bo'lib, ular bilan ishlashda an'anaviy metodlardan voz kechib, individual-pedagogik rehabilitatsiya va motivatsion texnologiyalarni qo'llashni taqozo etadi.

Oilaviy mutolaa muhiti va vaqt taqsimoti. Ota-onalarning oila davrasida kitob o'qish va tahlil qilish jarayoniga ajratadigan vaqti oilaviy kitobxonlik madaniyatining sifat ko'rsatkichi hisoblanadi. Empirik tahlillar natijasiga ko'ra, ota-onalarning faqat 18,9 foizi har kuni muntazam ravishda farzandlari bilan birga mutolaa qilishini ta'kidlagan. Respondentlarning asosiy qismi (50,5 foizi) oilaviy kitobxonlikni faqat dam olish kunlari yoki bo'sh vaqt mavjud bo'lganda tashkil etishini bildirgan. Bu holat oilalarda kitobxonlik kundalik zarurat emas, balki bo'sh vaqtni o'tkazish vositasi sifatida qabul qilinishini anglatadi. Shuningdek, ota-onalarning 23,7 foizi mutolaa jarayonini farzandlarining mustaqil dars tayyorlash faoliyati bilan adashtiradilar, ya'ni ular o'smirlarning darslik o'qishini kitobxonlik deb baholashadi. Ota-onalarning 6,9 foizi esa vaqt tanqisligini asosiy sabab sifatida ko'rsatib, oilaviy muloqot va mutolaadan butunlay yiroqlashgan. (1-rasm)

1-rasm: Ota-onalar va o'smirlar o'rtasida oilaviy mutolaa ko'rsatkichi

Kitob xarid qilish madaniyati va iqtisodiy-motivatsion omillar

Oiladagi kitob resurslarini boyitish dinamikasi o'rganilganda, ota-onalarning 38 foizi yiliga 2-3 marta, 19,5 foizi esa har oyda kitob sotib olishi ma'lum bo'ldi. Har hafta kitob xarid qiluvchi faol qatlam atigi 7,2 foizni tashkil etadi. Respondentlarning 18,1 foizi kitobni faqat bayramlar yoki tug'ilgan kunlarda sovg'a sifatida sotib olishi, jamiyatda kitobxonlikka nisbatan ramziy munosabatning ustunligini ko'rsatadi. Ba'zi ota-onalar (4,8%) kitob xarid qilmasliklarini o'smirlardagi qiziqishning yo'qligi bilan izohlab, mas'uliyatni o'smirlar zimmasiga yuklaydilar.

Tadqiqot natijalari o'smirlar va ota-onalar o'rtasida kitobxonlik madaniyatini baholashda metodologik nomutanosiblik mavjudligini ko'rsatmoqda. 55,5% o'smirlarning fanga bo'lgan qiziqishi yuqoriligi ijobiy tendensiya bo'lsa-da, ota-onalarning atigi 18,9 foizi har kuni kitob o'qishga vaqt ajratishi o'rtasidagi tafovut, maktabdagi ta'limiy intilishlar oiladagi tarbiyaviy amaliyot bilan yetarli darajada quvvatlanmayotganidan dalolat beradi.

Ota-onalarning yarmi oilaviy kitobxonlikni faqatgina dam olish kunlarida tashkil etilishi, o'smirlarda mutolaaning ikkilamchi mashg'ulot sifatida tasavvur qilinishiga olib keladi. Kitob xarid qilish dinamikasidagi quyi ko'rsatkich va ota-onalarning "bolam o'qisa, keyin kitob olib beraman" degan pozitsiyasi kitobxonlikni rag'batlantirishdagi sabab-oqibat zanjirining buzilishini bildirmoqda. Mazkur holat oilaviy muhitda o'smirlarning ma'naviy-ma'rifiy ehtiyojlarini shakllantirish hamda ularni tizimli ravishda zaruriy manbalar bilan ta'minlash jarayoni ota-onalar tomonidan yetarli darajada pedagogik va moddiy jihatdan qo'llab-quvvatlanmayotganidan dalolat beradi.

XULOSA VA TAKLIFLAR.

- O'smirlar o'rtasida ona tili va adabiyotga bo'lgan ijobiy munosabat kitobxonlik uchun potensial zamin mavjudligini ko'rsatadi, biroq tizimli oilaviy hamkorlikning yetishmasligi mazkur potensialni to'liq yuzaga chiqarishga to'sqinlik qilmoqda. Maktablarda o'smirlarning kitobxonlikka qiziqishini oshirish uchun alohida "Kitobxonlik darslari"ni fan sifatida joriy etish lozim.
- Oilalarda kitobxonlik kundalik hayotiy qadriyatga aylanmagan. Ota-onalarning aksariyati mutolaani vaqt topgandagina bajariladigan mashg'ulot deb bilishi o'smirlarning intellektual o'sishiga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shuning uchun ota-onalarga farzandlari bilan birgalikda kitobxonlik muhitini tashkil etish va muhokamalar o'tkazish bo'yicha metodik tavsiyalar berish lozim.
- Kitob sotib olish ko'nikmasi oiladagi ma'rifiy ustuvorliklarga bog'liq bo'lib, haftalik kitob xaridining pastligi (7,2%) oilaviy kutubxonalarning inqiroziga sabab bo'lmoqda. Mazkur holatni bartaraf etish uchun "Farzandim uchun uch kitob" "Haftalik kitob bonusi" kabi loyihalarni o'tkazib turish lozim. Shuningdek ota-onalar va o'smirlarga onlayn kutubxonalar va ulardan foydalanish tartibi, afzalliklari haqida ma'lumot berish muhimdir.
- Oila va maktabning integratsiyalashuvi asnosida hamkorlikdagi metodik modellarni joriy qilish maqsadga muvofiqdir. Maktabda shunchaki ota-onalar yigilishi emas, balki ota-onalar uchun treninglar tashkil etish. Mazkur treninglarni ota-onalarning o'smir yosh psixologiyasi va kitob tanlash metodikasi bo'yicha kognitiv savodxonligini tizimli oshirishga yo'naltirish lozim.

Shuningdek, "Dialogik mutolaa portfoliolari" ni joriy etish. Oila davrasida muhokama qilingan asarlar bo'yicha o'smir va ota-onaning birgalikdagi taqrizlarini ijtimoiy tarmoqdagi telegram guruhlariga sinf rahbarlari va adabiyot o'qituvchilari bilan pedagogik tahlil qilib borish lozim.

Tadqiqotdagi tahlillar natijasida shuni xulosa qilish mumkinki, o'smirlarda kitobxonlik madaniyatini shakllantirish faqatgina maktabdagi ta'limiy yondashuv yoki oiladagi kitob olib berib o'qitish bilan cheklanib qolmasligi kerak. O'smirlarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishda "oila – maktab" hamkorligini ta'minlash o'smirlarni yuzaki o'qishdan tahliliy va tanqidiy mutolaa qilishga undovchi samarali ijtimoiy pedagogik mexanizmdir. Ushbu ikki institutning integratsiyalashuvi o'smirlarda kitobxonlikni majburiyatdan shaxsiy qadriyat darajasiga ko'tarish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Chiniyeva S. O'zbek oilalarida kitobxonlik vositasida o'smirlar ma'naviyatini shakllantirish. –T.: 2006.
2. Matchanov S. Umumta'lim tizimida adabiyotdan mustaqil ishlarni tashkil etish, O'zbek adabiyoti o'qitish nazariyasi va usuliyoti. Ped.fan.dok.ilm.daraj. olish uchun yoz-gan. diss. avtoreferati. – T.: 1997
3. Matchanov S. Umumta'lim tizimida adabiyotdan mustaqil ishlarni tashkil etish, O'zbek ad-ti o'qitish naz-si va usuliyoti. Ped.fan.dok.ilm.daraj. olish uchun yoz-gan. diss. – T.: 1997. -25 b.
4. Mirxoliqova Ch. O'quvchilarda kitobxonlik madaniyatini rivojlantirishning pedagogik mexanizmlari diss. –Toshkent: 2022.
5. Nurmatova U.J. Mutolaa fenomeni (ontologik va gnoseologik tahlil). Monografiya. – Samarqand: "Samarqand davlat chet tillar instituti" nashriyoti, 2023. B. 37
6. Umarov A.A. Ijtimoiy-madaniy taraqqiyotni ta'minlash va komil inson shaxsini shakllantirishda mutolaaning roli: sot.fan. dok... diss. –Toshkent: 2005

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №5(5)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzirimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.